

Uopće nije važno koliko je fantastičan kompjuter, ako ga nitko ne kupuje – zabilježio je Chris Espinosa, šef za dokumentaciju svega u tajnom projektu Macintosh.

Od 1977. godine Apple II se prodavao kao lud. Osim šašavih hobista, roditelja koje su djeca uspješno zagnjavila da im nabave novu igračku, to je računalo polako postajalo svakodnevna pojava u boljim uredima i obrazovnim ustanovama.

Tih je godina nicalo i gasilo se na stotine računalnih tvrtki, a tržištu je nuđeno mnoštvo modela računala. Malo tko je od proizvođača mario za standarde i razmjenjivost podataka. Bila je to darvinistička borba u šarenilu.

U Americi je dominirao Apple, a od 1980. godine u Europi spartanska računala Clivea Sinclaira ZX-80, ZX-81 i ZX Spectrum. U drugoj ligi po cijenama polako su sve veću popularnost s malim zakašnjenjem stekla računala Commodore poljskog emigranta Jaceka Trzmiela, poznatiji kao američki poduzetnik Jack Tramiel. Njegova tvrtka CBM, koja je preko noći poželjela postati IBM novoga doba, nikada nije osvojila urede, ali je solidnim računalom sa zastarjelim BASIC-om osvojila srca mnogih, u SAD-u i Europi.

KAKO NANOVO IZUMITI VEĆ POSTOJEĆU STVAR – PA I SAMOGA SEBE

Autor Miroslav Ambruš-Kiš

Ponedjeljak, 25 Kolovoz 2014 09:56 - Ažurirano Petak, 29 Kolovoz 2014 15:20

KOBNI POZIV STEVEU JOBSU

Za to izvrsno računalo znao je jedan profesor sa Stanforda, Jef Raskin, koji se družio sa studentima i vidio je Alto u akciji. Honorarno je radio u Appleu na pisanju priručnika o uporabi njihovih proizvoda, a usput su mu dopustili da se poigrava pokušavajući složiti moćno računalo koje bi bilo čim jeftinije. Raskin je Jobsu pričao o tome čudu u Xeroxovom istraživačkom centru. Apple je u tom trenutku već očijukao s tržištem dionica koje su na vrijednosti sumanuto dobivale i prije nego je Aple dionice stavio u javni optjecaj. Jobs se nije libio da Xeroxu ponudi otkup

KAKO NANOVO IZUMITI VEĆ POSTOJEĆU STVAR – PA I SAMOGA SEBE

Autor Miroslav Ambruš-Kiš

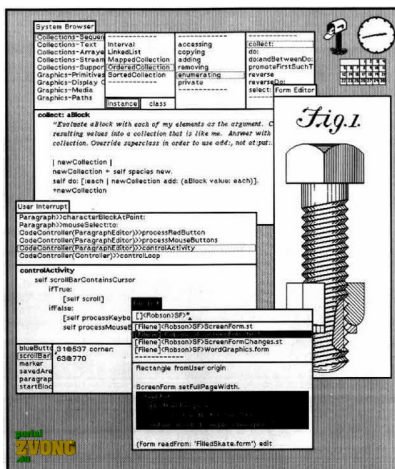
Ponedjeljak, 25 Kolovoz 2014 09:56 - Ažurirano Petak, 29 Kolovoz 2014 15:20

Appleovih dionica po povoljnoj cijeni, pod uvjetom da mu dopuste da se prošeta PARC-om. pokazalo se da su menadžeri nasjeli, a inženjeri su se istodobno užasavali na pomisao da u laboratorij puste Stevea Jobsa. Oni su točno znali kakav je on lik.

Xerox je kupio 100.000 Appleovih dionica, svaka po 10 dolara, koje su za godinu dana, kad je Apple izašao na burzu, imale vrijednost od 17,6 milijuna!

I tako je Steve Jobs s jednim od ključnih ljudi budućeg novoga Applea Billom Atkinsonom otišao u PARC u studenom 1979. godine, a potom i još jednom. Naravno, nije dobio nikakve nacрте, ali je vidio kako stvari rade i to mu ubuduće postala fiksacija. Novo, buduće računalo moralo je imati prozore, ikone i miša! Iskustvo s tečaja kaligrafije iz životnog razdoblja kad je gotovo gladovao, bilo je nadahnuće da se fontovi postave na razinu sistema.

Apple je službeno razvijao Apple III, ali ono Jobsa nije zanimalo. Postao je opozicija pa i urotnik u vlastitoj kompaniji.

Kako je Alto radio i što se vidjelo na uspravnom ekranu može se vidjeti u ovoj komercijalno nikad objavljenoj reklami (jer Alto nikada i nije ušao u proizvodnju).

Od 1978. godine Jobs je u izdvojenom prostoru, s odabranom ekipom pod piratskom zastavom radio na novom, moćnom uredskom računalu (na slici: okvir s amaterskog video snimljenog za vrijeme posjeta Johna Sculleya Jobsovoj grupi). Lisa, kako se ono zvalo, postalo je kompletno tek kad je dobilo grafičko sučelje i miša. Međutim, umjesto planirane prodajne cijene od 2000 dolara to je računalo predstavljeno u siječnju 1983. stajalo 10.000 dolara. Doživjelo je tržišni fijasko, ali prije njega, od 1980. godine i Apple III (s cijenama od 4350 do 7800 dolara).

APPLEOVA DOBRODOŠALICA IBM-u

Godinu dana poslije izlaska Applea III i IBM je napokon pristao proizvoditi osobna računala, PC. Povijest toga projekta, kao i s njime povezanog Microsofta Billa Gatesa, Paula Allena i Stevea Ballmera, posebna je priča.

Apple, kojemu se glavni proizvod Apple II prodavao kao vruće pecivo, osjećao se na tržištu dominantnim, pa je IBM-ovu objavu o izlasku PC-a na tržište u kolovozu 1981. čak pozdravio plaćenim oglasom preko cijele stranice najutjecajnijih dnevnih i tjednih novina!

Autor Miroslav Ambruš-Kiš

Ponedjeljak, 25 Kolovoz 2014 09:56 - Ažurirano Petak, 29 Kolovoz 2014 15:20

Uz sliku PC-a bila i slika Applea II, a u tekstu je doslovno pisalo:

*Dobrodošao, IBM.
Ozbiljno.*

Dobrodošao na najuzbudljivije i najvažnije tržište otkako je prije 35 godina počela računalna revolucija. I čestitamo na vašem prvom osobnom računalu.

Kada stvarnu snagu računala date pojedincu u ruke, ono ljudima odmah unaprijedi kako rade, misle, uče, komuniciraju o provode slobodno vrijeme.

Računalna pismenost jako brzo postaje temeljna vještina ravna čitanju i pisanju.

Kad smo mi izumili prvo osobno računalo pretpostavili smo da na svijetu postoji 140 milijuna ljudi kojima bi se isplatilo nabaviti računalo, samo kad bi znali koju im donosi dobrobit.

A samo mi za sljedeću godinu računamo da će takvih ljudi biti više od milijun. U sljedećem desetljeću potražnja za računalima rast će logaritamskim skokovima.

Nadamo se odgovornoj konkurenciji u velikom naporu da tu američku tehnologiju raširimo svijetom.

Jer ono što radimo povećava društveni kapital unapređujući produktivnost pojedinaca.

Dobrodošli u ovu dužnost, Apple

Korporativni šefovi IBM-a mora da su se nasmijali idealističkom tonu oglasa, jer su podcjenjivali, pa i sprdali se vlastitom odjelu osobnih računala. Antimonopolski postupci su ih s jedne strane tjerali da proizvodnjom PC-a pokažu državi kako se na tržištu ozbiljno natječu, a s druge strane, dio menadžmenta u IBM-u ipak je dobio porciju kritike zbog dotadašnje posve pogrešne strategije zanemarivanja miniračunala.

Oglas Applea mogao se shvatiti i kao bahata poruga, jer je prvi IBM-ov PC u tom trenutku bio slabijaš prema puno starijem i neizmijenjenom Apple II. Bio je ružan i kabast, a s početnom cijenom od 1565 dolara skup stroj. Ekipa iz Applea je zaboravila IBM-ovu razgranatu i uhodanu prodajnu mrežu s biznisom kroz koju je prođu imalo ama baš sve.

REZERVNI PROJEKT JE ZAPRAVO POGODIO, ALI NE BEZ MUKE!

Jobsa su nakon neuspjeha udaljili iz projekta Lisa, a on je tek potom zamijetio da Jeff Raskin eksperimentira s malim, puno jeftinijim računalom kojemu je mali, crno-bijeli monitor bio ugrađen u njegovo uspravno kućište, a na radnom je stolu zauzimalo površinu listovnog papira. Sve su kreativne snage s Lise prebačene na Macintosh. A na Macintoshu je bilo sve drukčije: računalo se moglo otvoriti samo specijalnim izvijačem, a po utrobi mu nije mogao prčkati baš svatko. Tradicija je prekinuta i u srcu toga računala: u njegovom je srcu na 8 megaherca kucao Motorolin procesor 68000. S vanjskim je svijetom komunicirao dvostruko širom sabirnicom od 16 bita, dok je iznutra ta prometnica proširena na 32 bita. Nije samo po tome novi procesor bio vrlo perspektivan, nego je u trenutku kada je bio aktualan s oko 40.000 tranzistora imao dvaput više od 8-bitnog Intelova procesorra 8086 koji je kucao u IBM-ovu PC-u.

Finalni izgled računala povjeren je paru Terry Oyama i Jerry Manock iz Appleovog odjela za dizajn, uz kritičko vodstvo – na granici cjepidlačenja – Stevea Jobsa. Računalo je odmah

KAKO NANOVO IZUMITI VEĆ POSTOJEĆU STVAR – PA I SAMOGA SEBE

Autor Miroslav Ambruš-Kiš

Ponedjeljak, 25 Kolovoz 2014 09:56 - Ažurirano Petak, 29 Kolovoz 2014 15:20

završilo na odjelu dizajna njujorškog muzeja moderne umjetnosti MoMa.

Predstavio ga je sam Steve Jobs 25. siječnja 1984. spektakularno i uz ovacije dvorane prepune dioničara. Jedna izgubljena, pa nanovo pronađena snimka Macintosheva predstavljanja dioničarima doimala se kao da se je novo računalo, o odnosu na dotad poznato, letjelica s izvanzemaljcima! (Pa i u odnosu na Alto)

Međutim, prodaja računala je, unatoč gotovo panegiričnim ocjenama medija – išla slabo. Osnovne je programe računalo donosilo sa sobom, ali je malo tko za njega znao programirati. Nitko, osim Billa Gatesa iz Microsofta, Mitcha Capora iz Lotusa i Freda Gibbonsa iz Software Publishing Corporationa. Njih je Jobs pozvao da počnu programirati dok je Mac još bio velika tajna.

Pola godine poslije početka prodaje izašli su programi Word, Lotus 1-2-3 i sva sila drugih poslovnih programa, pa i igara, s dotad neviđenom lakoćom učenja i rada na računalu. Trojica šefova informatičkih tvrtki reklamirali su osobno svoje programe na umetku od osam stranica u Newsweeku. Bill Gates se obvezao da Microsoft neće raditi programe za druge proizvođače koji bi proizveli računalo s mišem, ali ne i da neće kopirati sistem s ikonama i prozorima...

Evo kako su ta trojica, na zatvorenoj prezentaciji, hvalili Macintosh:

Steve Jobs je te godine dospio učiniti još jednu presudnu stvar: s tvrtkom Adobe, čiji je Apple u to vrijeme bio 40-postotni suvlasnik, ugovorio je licencno ugrađivanje grafičkog jezika PostScript u »fotokopirku« s Canonovim mehanizmom. Nastao je laserski pisač! Sretna je okolnost da je istu takvu licenciju od Adobea uzeo Linotype, kojim su se na grafički film odjednom mogle ispisivati kompletne stranice kreirane na računalu. Počela je revolucija stolnog izdavaštva! Ta je kombinacija od tržišne propasti spasila »previše napredni« Macintosh.

IBM KAO ORWELLOV VELIKI BRAT

IBM je od 1983. godine uzeo zalet s prodajom PC-a kroz uhodane kanale i Appleova je uprava Velikog Plavog ozbiljno shvatila kao izravnu prijetnju, čak i neprijatelja. Zbog toga je Macintosh najavljen legendarnom reklamom »1984« redatelja Blade Runnera Ridleya Scotta, emitiranom na televiziji samo jednom, u poluvremenu Superbowla. Reklama je u Appleovoj upravi doživljena kao »nerekلاميčna« te se umalo dogodilo da jedna od najhvaljeniji TV reklama ne bude uopće emitirana!

Steve Jobs je i u dirigiranju scenarijem imao svoje prste, a vjerojatno je emitirana samo zahvaljujući tome što je na njoj tvrdoglavo inzistirao. Sve što smo ovdje spomenuli bilo je praktično sve što je Jobs uradio na Macu i u Appleu. Već sljedeće godine direktor John Sculley dao mu je otkaz!

Kasnije je u autobiografiji Sculley rekao da je »... Jobsu dao previše slobode, a on se prometnuo u čudovište.« Isto to o Sculleju ubrzo je, naravno, mislio i otpušteni Jobs. Sculleju je Jobsa kao urotnika otkucao iznimno talentirani Francuz Jean-Louis Gassée, kasniji šef razvoja u Appleu. Brzo nakon što je iz Applea izletio Jobs, zbog nezgodne naravi i vlastitog spletkarenja protiv Sculleja i on je 1988. godine dobio »cipelu«! Po odlasku je napravio izvrstan

KAKO NANOVO IZUMITI VEĆ POSTOJEĆU STVAR – PA I SAMOGA SEBE

Autor Miroslav Ambruš-Kiš

Ponedjeljak, 25 Kolovoz 2014 09:56 - Ažurirano Petak, 29 Kolovoz 2014 15:20

operativni sistem BeOS, ali je za njega bilo prekasno.

(U sljedećem nastavku: » [Računalo koje se koristi iz ruke, a može postati i telefon, došlo je prerano](#)
«, a prethodni nastavak možete pročitati [ovdje](#) .)

